

Esitatud

449 (2024-2025) – nr 1
25. juuli 2025 (2024-2025)

Määruse ettepanek

mille on esitanud Kris Verduyckt, Sofie Joossen, Mien Van Olmen,
Mieke Claes, Hans Vanhoof, Gianna Werbrouck ja Sofie Mertens.

kängurudest saadud toodete turustamise ja
tootmise keelustamise kohta

SELGITAV MÄRKUS

**Vlaams
Parlement****1.**Vt [dokumentifaili](https://dokumentifaili.vlaamsparlement.be) siit: vlaamsparlement.be**Üldised selgitavad märkused**

Aborigeenide delegatsiooni külaskäik Flaami ja Brüsseli valitud esindajate juurde 22. oktoobril 2024 tõi kangurude loomade heaolu küsimuse taas päevakorda. Loomade heaolu seisukohalt on Austraalia kangurude kaubanduslikul küttilmisel suuri probleeme. Selle põhjuseks on asjaolu, et suur hulk loomi tapetakse jahipidamisel nii kaubanduslikul kui ka kahjude kontrolli eesmärgil. Valitsuse andmed näitavad, et igal aastal tulistatakse kaubanduslikul eesmärgil umbes 1,3-1,6 miljonit kanguru,¹ kuigi neid andmeid on ilmselgelt võimatu kohapeal täpselt kontrollida.

Need tulistamised ei ole ebaseaduslikud, sest Austraalia kliimamuutuste, energeetika, keskkonna ja vee ministeerium kehtestab ärilise jahipidamise aastakvoodi, mis on nendest arvudest isegi suurem.² Osakond põhjendab neid kvoote, viidates kangurude suurele arvule ja nende mõjule bioloogilisele mitmekesisusele. Palju vaidlusi tekitavad iga-aastased kvoodid, mis on kehtestatud õhuseire ja populatsiooni hinnangute alusel. Kriitikud väidavad, et meetodid on ebatäpsed ja kalduvad üle hindama, sest need ei arvesta piisavalt kliima, põua, haiguste ja elupaikade kadumise tõttu tekkinud populatsiooni vähenemist.³

Tõsi on see, et tegemist on maailma suurima metsloomade tapmisega. Rohkem kui 80 rahvusvahelisest loomade heaolu organisatsioonist, teadlasest ja filosoofist koosnev rühm kuulutas oktoobris tehtud avalduses kaubandusliku kangurujahi loomade heaolu kriisiks.⁴ Loomade tapmisest põhjustatud ebavajalikud loomade kannatused on tohutud. Kanguruid kütitakse öösel, mis tähendab, et paljud lasud ei põhjusta kohest surma. Uuringute kohaselt sureb 40 protsenti loomadest selle tagajärjel asjatult piinarikka ja aeglase surma. Cambridge'i ülikooli teadlased tõid juba 2015. aasta uuringus välja, et praegused kaubandusliku kangurujahi vormid koos ebapiisava kontrolliga viivad meetoditeni, mis põhjustavad rohkem vigastusi; samuti väljendasid nad kahtlusi nende vormide inimlikkuses.⁵

Lisaks on umbes kolmandik tapetud kangurudest emased. Neil on sageli oma kukrus pojad, Austraalia inglise keeles „joey“. Neid peetakse majanduslikult väärtusetuks ja seetõttu pärast emade tapmist tapetakse nad või jäetakse nad massiliselt hooletusse. Lõppude lõpuks makstakse jahimeestele sageli rümbe kilogrammi kohta, mistõttu on majanduslikult kasulikum tappa tugevaid ja terveid kangurusid. Igal aastal sureb sel viisil umbes 400 000 poega.

Austraalia kangurude tapmise eetikakoodeksi kohaselt ei saa karvata ja suletud silmadega pojad valu tunda.⁶ Need peab tapma kaela mudmise või pealöögiga. Osaliselt või täielikult karvastunud pojad tuleb jahimeestel ema kukrust välja võtta.

¹ Austraalia valitsuse kliimamuutuste, energeetika, keskkonna- ja veeministeerium (2024). „Makrokaunade kvoodid ja kaubandusliku saagi kogumine NSW, QLD, SA, VIC ja WA-s – 2024“.

² Uus-Lõuna-Wales. Keskkonna- ja kultuuripärandi ministeerium (2025). „Kanguruseire mõistmine“.

³ Loomaõiguste erakond (2025). „Kanguru kriis“.

⁴ Kangurude elu (2024). „Kanguru heaolu kriisi ülemaailmne avaldus“.

⁵ Ben-Ami D, Boom K, Boronyak L jt (2014). „Vabalt karjatatavate kangurude kaubandusliku tapmise heaolu eetika: tööstusest saadava kasu ja kulude hindamine“.

⁶ Agrifutures (2020). „Kangurude ja wallabide humaanse laskmise riiklik tegevusjuhend kaubanduslikel eesmärkidel“ (National Code of Practice for the Humane Shooting of Kangaroos and Wallabies for Commercial Purposes).

Seejärel peavad jahimehed hoidma poja tagajalgadest kinni ja lööma neid vastu oma sõidukit, et põhjustada surmav löök. Hiljutises Hollandi telesaates "Keuringsdienst van Waarde" näidati ülevaadet, milles need jahipraktikad olid väga selgelt välja toodud.⁷

Sellised meetodid ja nõuanded põhjustavad loomadele tarbetuid kannatusi vahetult enne kangurude surma. Loomade õiguste organisatsioonid juhivad tähelepanu sellele, et ka keskmisel jahimehel on võimatu seda valutult läbi viia. Majanduslikult väheväärtuslikud noored kangurud, kes oskavad juba ringi hüpata, jäetakse pärast ema tapmist omapäi. Pärast pikka ja stressirohket aega surevad nad nälja või joogipuuduse tõttu aeglaselt.

Neid tavasid ei saa õigustada populatsiooni õiguspärase majandamise vajadustega. Austraalia osariikides, nagu Queensland ja Uus-Lõuna-Wales, on kangurujahti kaubanduslikul eesmärgil piiratud, kuna loomade arv on mõnes piirkonnas vähenenud ja selle küttimise üle vaieldakse. Alates kangurujahi turustamisest Victoria osariigis on tapetud kangurude arv suurenenud viiekordselt.⁸

Flandria panustab ebaproportsionaalselt sellesse loomade julmusesse. Ei Flaami piirkonnas ega Belgias tervikuna ei peeta kanguruliha impordi ja töötlemise kohta ametlikku arvestust. Belgia statistikaamet (Statbel) liigitab kanguruliha üldkategoriasse „muud loomad“, mistõttu ei ole võimalik saada täielikku ja täpset ülevaadet selle liha impordi-, töötlemis- ja tarbimisahelast. Siiski on selge, et Flandria impordib märkimisväärsel hulgal kangururümpasid.⁹

Austraalia statistikaameti 2017. aasta andmed näitasid, et ainuüksi meie riigi osakaal Austraalia lihaekspordist oli 27%. See tähendab, et meie riik on ühe aasta jooksul importinud rohkem kui 632 389 kilo kanguruliha, mis moodustab umbes 180 000 kangurut. National Geographicu 2016. aasta artiklis mainiti meie riiki isegi kui maailma suurimat importijat.¹⁰

See ei takistanud mitut supermarketiketti lõpetamast kanguruliha müüki 2020. aastal. Suured ketid nagu Delhaize, Colruyt, Aldi ja Lidl on varem oma pakkumistest kanguruliha eemaldanud. Nüüd lõpetavad nende müügi ka Carrefour, Cora, Match ja Spar.¹¹ Ka Nike ja Puma ei kasuta oma toodetes enam kangurunahka. Liha töödeldakse siiski muul viisil, näiteks lemmikloomatoiduna või eksporditava tootena teistesse riikidesse. Teised kangurutooted, mida see kavandatud määrus puudutab, on kõrgevaliteedilised mootoriülkonnad, spordijalatsid ja tuletõrjekindad.

Flandrias pakuvad mitmed toitlustusasutused liha oma menüükaardil. Ka Flaami jaemüügisektoris on mõned spetsialiseerunud lihunikud, kes lisavad oma tootevalikusse kangurulihapõhiseid tooteid. Jällegi puuduvad ametlikud andmed, kuid võib eeldada, et tegemist on majutus- ja jaemüügisektori marginaalse segmendiga.

Aborigeenide delegatsioon nõudis kangurust saadud toodete impordi ja turustamise keelustamist. Flandrias toetatakse laialdaselt nende toodete turustamise keelustamist. Pureprofile'i 2024. aasta küsitlus näitab, et 69 protsenti flaamlastest toetab kanguruliha impordikeeldu. Lisaks sellele usub 78%, et kangurude tapmine kaubanduslikul eesmärgil on ebainimlik ja 69% toetab kanguruliha müügi keelustamist. Lõpuks leiab 69%, et piirkondadel on kohustus võtta meetmeid, et lõpetada selline julm kaubanduslik jahipidamine.

⁷ Keuringsdienst van Waarde (2025). „Känguru lugu“. Leitav nii: <https://www.youtube.com/watch?v=BHjW3oZL3c4>

⁸ Mägismaad (2023). „Victoria kangurude karjatamiskava 2024–2028“.

⁹ The Brussels Times (2021). "Belgia on ELi peamine kanguruliha importija pärast julma küttimist".

¹⁰ National Geographic (2017). "Austraallased jahivad kangurusid kaubanduslikul eesmärgil. Kas see on mõistlik?".

¹¹ VRT (2020). "Kõik Belgia suured supermarketid lõpetavad kanguruliha müügi".

Flaami koalitsioonikokkuleppes võetud seisukoht on, et välditavaid loomade kannatusi tuleb ka tõhusalt vältida. Lisaks sisaldab see järgmist erisätet: „Keelame eksootilistest loomadest saadud toodete impordi, kui nende tootmine põhjustab loomadele suuri kannatusi.“

Pidades silmas kangurutoodetega kauplemisega seotud ulatuslikke loomakannatusi ja Flandria ebaproportsionaalselt suurt rolli eespool nimetatud kaubanduses, kehtestatakse keeld. Selle kavandatava dekreediga soovivad avaldust esitavad parlamendiliikmed täita oma vastutust nende loomade heaolu eest, keelates kanguruliha ja seega ka kangurust saadud toodete impordi ja müügi Flandrias. Sel viisil aitab Flandria kaasa miljonite kangurude heaolu parandamisele kogu maailmas.

2. Artiklite selgitused

Artikkel 1

Riiginõukogu 14. augusti 2020. aasta arvamuse nr 67.713/1/V kohaselt peavad maakonnad tuvastama, kas loomade kannatuste ärahoidmine nõuab kangurutoodete impordi ja transiidi keelamist liidu õiguse piires.

Kavandatud keeldu tuleb seega pidada direktiivi (EL) 2015/1535 tähenduses tehniliseks eeskirjaks. Seetõttu teavitatakse käesolevast kavandatavast dekreedist eelnevalt Euroopa Komisjoni vastavalt eespool nimetatud direktiivile, et tagada kokkusobivus siseturu eeskirjadega, eelkõige kaupade vaba liikumise eeskirjadega.

Artikkel 2

Selle keeluga on kavandatud dekree di ettepanekut tegevad liikmed suunatud kogu sugukonnale Macropodidae. Kõige rohkem kannatavad selle perekonna osad liigid, näiteks hiidkänguru, ulatusliku küttimise käes, mis toimub peamiselt Austraalias. Loomulikult on ka mitmeid teisi kanguruliike, mida teistes riikides, näiteks Paapua Uus-Guineas, aktiivselt ei kütita. Kavandatud dekreediga soovitakse keelustada laiaulatuslikult kõigist Macropodidae sugukonna loomadest saadud tooted, et vältida loomavaenulike tavade kandumist teistesse alamperekondadesse või liikidesse nii Austraalias kui ka väljaspool. Loomulikult võetakse sihikule ka tooted, mis pärinevad reguleerimata turgudelt või ebaseaduslikust salakaubaveost.

Mõiste „valmistamine“ tähendab tootmist ja ettevalmistamist kaubanduslikel eesmärkidel või tarbijale tarnimiseks. See hõlmab valmistamise, pakendamise ja märgistamise meetodit.

Turustamist tuleb mõista kui impordi, müügiks vedamist või tarnimist, müügi eesmärgil hoidmist, pakkumist, müüki, levitamist või turustamist või tasu eest või tasuta üleandmist. Seetõttu ei kohaldata keeldu kanguru nahale ega loomsetest kõrvalsaadustest saadud toodetele, mida imporditakse Belgiasse hariduslikel (muuseumid, loomaaiad) või teaduslikel põhjustel.

Kängurude olukord, mis on juba kaitstud ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsiooniga (CITES), nõukogu 9. detsembri 1996. aasta määrusega (EÜ) nr 338/97 (looduslike looma- ja taimeliikide kaitse kohta nendega kauplemise reguleerimise teel) ja Euroopa Komisjoni 4. mai 2006. aasta määrusega (EÜ) nr 865/2006, millega kehtestatakse looduslike looma- ja taimeliikide kaitset nendega kauplemise reguleerimise teel käsitleva nõukogu määruse (EÜ) nr 338/97 põhjalikud rakenduseeskirjad, jääb samaks.

Artikkel 3

Artikliga 3 keelatakse kangurudest valmistatud toodete tootmine ja turustamine. Meede hõlmab kanguru kõiki osi või neist saadut, nagu liha, nahk ja elundid.

Artikkel 4

Artiklis 4 määratakse kindlaks artikli 3 rikkumise eest määratav karistus. Võidakse määrata nii vanglakaristus kui ka rahaträlv või üks kahest karistusest.

Artikkel 5

Artiklis 5 on sätestatud, et kohus võib määrata ettevõtte sulgemise kindlaks ajavahemikuks, kui tegemist on artikli 3 kohase rikkumisega.

Artikkel 6

Artiklis 6 on sätestatud, et dekreet jõustub 1. juulil 2026. Sel viisil langeb dekreeedi jõustumine kokku paljude teiste dekreetide jõustumisega ja mõjutatud kauplejatele antakse piisavalt aega oma tegevuse lõpetamiseks.

Kris VERDUYCKT
Sofie JOOSEN
Mien VAN OLMEN
Mieke CLAES
Hans VANHOOF
Gianna
WERBROUCK
Sofie MERTENS

KAVANDATUD DEKREET

Artikkel 1. Käesolev dekreet reguleerib piirkondliku jurisdiktsiooni küsimust.

Artikkel 2. Käesolevas dekreedis kasutatakse järgmisi mõisteid järgmises tähenduses:

1° kanguru: sugukonda Macropodidae kuuluv loom;

2° turustamine: importimine, müügiks vedamine või tarnimine, müügi eesmärgil omamine, pakkumine, müük, levitamine, müügiks pakkumine või üleandmine tasu eest või tasuta;

3° tootmine: ettevalmistamine turustamiseks või tarbijale tarnimiseks, sealhulgas valmistamismeetod, pakendamine ja märgistamine.

Artikkel 3. Keelatud on kasutada kangurusid mis tahes toote valmistamiseks ja turustamiseks.

Artikkel 4. Artikli 3 rikkumise eest karistatakse nii kaheksa päeva kuni viie aasta pikkuse vangistusega kui ka rahatrahviga 52-100 000 eurot või mõlemaga. Rikkumise tuvastamisel omastatakse leitud materjal, mida säilitatakse ja hävitatakse asjaomase isiku arvel.

Artikkel 5. Lisaks artiklis 4 osutatud karistustele võib kohus sulgeda asutuse, kus rikkumised toime pandi, kas lõplikult või üheks kuni kümneks aastaks.

Artikkel 6. Käesolev dekreet jõustub 1. juulil 2026.

Kris VERDUYCKT
Sofie JOOSEN
Mien VAN OLMEN
Mieke CLAES
Hans VANHOOF
Gianna
WERBROUCK
Sofie MERTENS